

İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) üyesi ülkelerin düşünce kuruluşları üçüncüsünü yaptıkları Forum'da "Değişim ve Dönüşüm"ü konuştu.

2 - 3 Mart 2012 tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de gerçekleştirilen "**3. İİT Düşünce Kuruluşları Forumu**"na Türkiye; T.C. Dışişleri Bakanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi SAM, 21. Yüzyıl Türkiye Enstitüsü, Karadeniz Araştırmaları Merkezi KAM, Bilge Adamlar Stratejik Araştırmalar Merkezi BİLGESAM, Ortadoğu Araştırmalar Merkezi ORSAM, TURKSAM, KAFKASSAM ve TASAM olmak üzere dokuz düşünce kuruluşu temsilcisinin de yer aldığı 25 kişilik bir heyetle katıldı.

Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Stratejik Araştırmalar Merkezi (SAM) ve TASAM **İslam Ülkeleri Enstitüsü** tarafından Bakü'deki Gülistan Sarayı'nda ve Hilton Otelinde gerçekleştirilen "**3. İİT Düşünce Kuruluşları Forumu**"na İİT üyesi 40 ülkeden düşünce kuruluşlarının yanısıra gözlemci statüsündeki Rusya, Tayland ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden delegasyonlar, İİT üyesi ülkelerin diplomatik misyon temsilcileri, ilgili

uzmanlar ve medya temsilcileri iştirak etti.

Forum'un ilki Ocak 2010'da "**Barış, Medeniyet ve İşbirliği**", ikincisi Mart 2011'de " **Kamu Diplomasisi** " alt teması ile İstanbul'da icra edilmişti. Her iki toplantı da önceki adı İslam Konferansı Örgütü (İKÖ) olan **İslam İşbirliği Teşkilatı İİT** üyesi 40 ülkeden düşünce kuruluşları, gözlemci statüsündeki Rusya, Tayland ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nden delegasyonlar, İİT üyesi ülkelerin diplomatik misyon temsilcileri, ilgili uzmanlar ve medya temsilcilerinin yoğun katılımı ile icra edilmişti.

MEMMEDYEROV "ERMENİSTAN İŞGAL ETTİĞİ TOPRAKLARIMIZDAN ÇEKİLMELİ"

Azerbaycan Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri Ramiz Mehdiyev Forum'un açılışında yaptığı konuşmasında doğu toplumları içerisinde ilk demokratik cumhuriyetin, tiyatro ve operanın ülkesinde kurulduğunu hatırlatarak, kadınlara ilk oy verme hakkının da Azerbaycan'da verildiğini söyledi.

Mehdiyev konuşmasında, "Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattı, Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattı ve Bakü-Tiflis- Erzurum Doğalgaz Boru Hattı ile Azerbaycan'ın bölgede nüfuzunu artırdığını, doğu ile batıyı bağlayan bir ulaşım ülkesine dönüştüğünü" ifade etti.

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Memmedyarov da konuşmasında, Ermenistan'ın işgali altında tuttuğu Azerbaycan topraklarından BM kararları doğrultusunda çekilmesi gerektiğini kaydetti.

BAŞKAN ŞENSOY "DÜŞÜNCE KURULUŞLARI PRO AKTİF ÇALIŞMALAR YAPMALI"

3. İİT Düşünce Kuruluşları Forumu'nun açılışında yaptığı konuşmasında Türkiye-Azerbaycan halkları arasında yaygın olarak kullanılan "iki devlet tek millet" nitelemesine atıf yapan TASAM Başkanı Süleyman Şensoy bu perspektifteki her iki ülkenin İslam ülkeleri yle ilgili böylesine mühim inisiyatifte iş birliği yapmış olmalarının iki ülkenin İslam ülkeleri ile olan çok taraflı ilişkileri açısından önemli ve tarihi bir ilk olduğunu söyledi.

Özellikle son iki-üç ay içerisinde Türkiye ile Fransa arasında sözde soykırım iddiaları ile ilgili yaşanan süreçte Azerbaycan'ın verdiği destekten dolayı minnettar olduklarını belirten Başkan Şensoy benzer desteği, dost ve kardeş diğer İslam ülkelerinden de daha görünür biçimde beklediklerini dile getirdi.

Birinci ve ikinci Forum'un TASAM 'ın ev sahipliğinde İstanbul'da icra edildiğini, birinci Forum deklarasyonuna göre İslâm Ülkeleri düşünce kuruluşları arasında bir platform kurulması ve buna paralel olarak dört dilde yayın yapan internet portalı'nın hayata geçirilmesinin kararlaştırıldığını, alınan kararların bir kaç ay içerisinde hayata geçirildiğini, www.isttp .org portalı'nın iki yıldır yayında olduğunu ve içeriğin daha da geliştirilmesi için bütün düşünce kuruluşlarının içerik desteğine ihtiyaç duyulduğuna değinen Başkan Şensoy ikinci yıl deklarasyonunda kurulması kararlaştırılan " **Akil Kişiler Kurulu** "nun ilk toplantısını burada yaptıklarını, uluslararası standartlara göre kurulun 12 kişi olmasının gerektiğini, kurulun aldığı en önemli kararlardan birinin İslâm dünyasının temel sorunları ve sıcak çatışma larla ilgili belirli inisiyatifler alması, gerekirse sıcak çatışma alanlarında incelemeler ve temasları içeren seyahatler düzenlenmesi veya eğitim

ekonomi gibi temel alanlarda profesyonel çalışmalar yapılmasının benimsenmesi olduğunu söyledi.

DÜNYA SON 10 YILDA 100 YILLIK DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM YAŞADI

Forum'da bir çok panelde İslâm ülkelerindeki "**değişim ve dönüşüm**"ü ele alacaklarını söyleyen Başkan Şensoy sözlerini şöyle sürdürdü "İslâm ülkelerinin nasıl bir değişim ve dönüşüm içerisinde olduğunu iyi tahmin edebilmemiz için ya da İslâm dünyasının bugün nerede durduğunu iyi kavrayabilmemiz için öncelikle dünyanın nerede olduğunu bilmeye ihtiyaç var. Dünya son on yılda çok hızlı ve yeni gelişmelere sahne oldu. Birçok stratejistin de ittifakla söylediği tespit; son on yılda yaşanan gelişmelerin geçmişteki 100 yıllık gelişmelere eşit olduğu yönünde. İslâm dünyasını ve bu forumla yapmaya çalıştığımız çalışmaları doğru yere oturtabilmemiz için dünyada son on yılda şekillenen ve önümüzdeki 10/20 yılda belirginleşecek temel ve yeni parametrelere kısaca değinmek istiyorum. Hepimizin bildiği iki kutupluluk ve tek kutupluluk döneminin sona ermesiyle doğu ve batıda en az beş küresel güç adayının öne çıktığı yeni bir dünya şekilleniyor.

YENİ DÖNEM PARAMETRELERİYLE BELİRGİNLEŞİYOR

En yeni parametrelerden biri dünyada çok kutuplu yapının belirmesi ve teknoloji ile iletişimdeki muazzam gelişmelerle rekabetin daha önce karşılaşılmadığı kadar **yüksek rekabet**e evrilmesi. Çok kutupluluğun getirdiği diğer yeni parametre
entegrasyon
. Dünyanın hemen her yerinde
Avrupa
Birliği'ni model alan entegrasyon çalışmalarının büyük hız kazandığını görüyoruz. Örneğin
Afrika
'da altı tane bölgesel örgüt,
Latin Amerika
ve
Karayipler
'de hem 33 ülkeyi bir arada tutan hem de çok sayıda alt bölgesel örgütler var.
Asya
'da çok değişik alanlarda farklı ülkelerin önderliğinde bölgesel örgütlenme çalışmaları sürüyor. Hatta Çin'in orta ve uzun vadede "
Asya
Birliği" fikri üzerinde çalıştığını biliyoruz. Dolayısıyla dünyadaki entegrasyonun çok daha fazla hız kazanacağı bir döneme doğru gidiyoruz.

Üçüncü temel parametre de **mikro milliyetçilik** tir ve entegrasyonla eş zamanlı olarak yürümektedir. Bazı analizlere göre önümüzdeki 10/20 yıl içerisinde Birleşmiş Milletler'deki üye sayısı kadar yeni devletlerin, yeni devletçiklerin dünya sistemine eklenebileceği öngörülüyor. İlk olarak Güney Sudan'dan başladı biliyorsunuz...

Bir diğer yeni parametre **öngörülebilirlikten tahmin edilebilirliğe geçiş**. Çok kutupluluk ve olağanüstü rekabet ortamında artık bilimsel dayanaklı öngörülebilirlik pek mümkün değil. daha çok tahmin edilebilirlik üzerine bütün politikalar oluşturuluyor. Son üç yılda da NATO başta olmak üzere birçok uluslararası örgüt yeni konseptini buna göre şekillendirdi. Çünkü olağanüstü rekabet ve çok boyutlu denklem içerisinde her an her şey mümkün. Dolayısıyla bir öngörü stabilite geliştirmek ve politika üretmek çok zor. Bir diğeri de dünyanın artık girdiği sofistike çağ itibari ile bitmeyen bir
kriz yönetimi süreci
sarmalına girdiğidir. Bunu
Avrupa
'nın veya
ABD
'nin içerisine düştüğü ekonomik krizle başlayan süreç teyit ediyor. Dolayısıyla bundan sonra ülkeler,
uluslararası örgütler
ve birlikler sürekli bir kriz yönetimi içerisinde hareket etmek zorunda kalacaklar. "Dünyada belli bir stabilite ne zaman sağlanır?" konusunda biraz önce de ifade ettiğim gibi ciddi bir öngörü yok.

HER ŞEY İNSAN KAYNAĞININ NİTELİĞİNE BAĞLI

Bu parametrelerin toplamında bütün ülkelerin ortak bir sorunu ortaya çıkıyor. Bizim TASAM olarak on yıllık
dış politika
çalışmalarında da edindiğimiz en önemli ders bu. İslâm ülkeleri açısından ve bütün ülkeler açısından hepimizin önündeki en önemli eşik;
insan kaynağı niteliği
ni değiştirip değiştiremeyeceğimiz meselesi. İnsan kaynağının niteliğini değiştirebilir ve her sektörde dönüşümü başarabilirsek İslâm ülkeleri
medeniyet
, refah ve teknoloji üretebilecek. Ve bu durum en azından iki üç nesil sürdürülebilir hâle

gelecek. Dolayısıyla İslâm ülkelerinde özellikle fizibilitesi iyi yapılmamış alt yapı yatırımlarına çok büyük kaynakların ayrılması yerine insan merkezli yaklaşımlara ve yatırım planlarına aktarılması gerektiğinin altını bir defa daha çiziyoruz.

İslâm dünyası 21. Yüzyıldaki ilk on yılın sonunda değişimin ve dönüşümün merkezi oldu. 100. Yıl önce de aynı şey olmuştu. Kuzey Afrika 'da ve Ortadoğu 'dan başlayan bir süreç var ve hızlı bir şekilde yayılıyor. Kuzey
Afrika
'da ve
Ortadoğu
'da belli bir stabiliteye ulaşırsa dalganın önümüzdeki ay ve yıllarda Güney
Asya
'daki bazı ülkelere sıçrayacağını kişisel ve kurumsal olarak öngörüyoruz. Bu ülkelerin tamamına yakını İslâm ülkeleri. Dolayısıyla İslâm ülkelerinin, süreçte kendi rollerini iyi oynayabilmeleri, değişim ve dönüşümleri acılı kaoslara,
iç
savaşlara ve çatışmalara yol açacak çeşitli senaryolara fırsat vermeden sağlıklı bir şekilde atlatabilmeleri
iç
in çok daha fazla dayanışmaları gerekiyor. Bu anlamda
Türkiye
başta olmak üzere birikmiş tecrübelerden çok daha fazla istifade etmeye ve iş birliklerine çok daha fazla ihtiyaç var. Örneğin "Arap Baharı" denilen süreçte gelişmiş "batılı ülkeler açısından temel hedef nedir?" diye baktığımızda uluslararası rekabet açısından çok doğal üç temel sonuç ortaya çıkıyor;
İlki
sıkışan batılı ekonomiler için
yeni bir liberal ekonomik kuşak
oluşturmak. İkincisi bu liberal kuşağa bağlı olarak
yeni bir
güvenlik
kuşağı tesis etmek
(ki önümüzdeki ay ve yıllarda bazı ülkelerin NATO üyeliğini tartışacağız). Üçüncüsü de bu liberal ve yeni
güvenlik
kuşağı ile birlikte
Çin ve Rusya'yı yalnızlaştırmak
...

Bütün bu parametreler içerisinde İslam ülkelerinin dönüşümü için kendi düşünce kuruluşlarının proaktif rol üstlenmesi gerektiğini düşünüyoruz. Sadece
dış politika

ve
güvenlik
konularında değil, hayatın her alanında rol almalarını gerektiğini düşünüyoruz. Çok kısa bir örnek vermek istiyorum,
ABD
'de bir araştırma projesi ile ortaya çıkan sonuca göre 1770 tane
düşünce kuruluşu
var, bunun sadece 100 tanesi
dış politika
çalışıyor ve bilinen, popüler kuruluşlar. Diğerlerinin tamamı sektörel politikalar üzerinde çalışan ve popüler olmayan, sadece sektörlerde bilinen kuruluşlar. Dolayısıyla her alanda
düşünce
kuruluşlarının inisiyatif almasına karar alıcılar için yeni fikirler, modeller ve projeler üretmesine çok büyük ihtiyaç var. Son olarak şunu söylemek istiyorum;
İslam ülkeleri
açısından tek parametremiz sadece güçlü olmak değil,
güç ve adalet
temelinde bir
medeniyet
çizgisi ortaya koymak olmalıdır. Zira böyle bir kurumsal ve ahlâki sorumluluğumuz var. Olayları tek taraflı ve metaryelist bakış açısıyla değerlendirmek lüksümüz yok. Dolayısıyla bu perspektif içerisinde
Forum
'un mevcut organlarının ve bu yıl eklenecek yeni organların, bundan sonraki süreçte hepimizin katkı ve katılımcılığına ihtiyaç duyduğunu, hepimizin birbirimizden daha fazla bu süreci sahiplenmeye ihtiyacımız olduğunun altını çiziyorum. Tekrar Azerbaycan'a bu yüksek seviyeli misafirperverlikleri için, sizlere de katılımınız için teşekkür ediyorum".

İSLAM ÜLKELERİNİN ÖNEMLİ KONULARI MASAYA YATIRILDI

Bakü'de icra edilen Forum'da "**Sosyoekonomik ve Siyasi Dönüşüm - Temel Dinamikler**", "**Kamu Yönetiminde**
İnovasyon
", "
Ekonomik ve
İnsani
Kalkınma
", "

Ulusal
ve Uluslararası Politikalar için Vizyon Geliştir
me" ve "
Yeni
Düşünce
Kuruluşlarının İnşası ve Sürdürülmesi
" konuları masaya yatırıldı.

3 Mart 2012'de Bakü'de toplanan ve çeşitli oturumlarda yapılan toplantılarla iki gün süren 3. İİT Üyesi Ülkeler Düşünce Kuruluşları Forumu hazırlanan "**Bakü Deklarasyonu**"nun okunmasıyla sona erdi.

4. İİT ÜYESİ ÜLKELER DÜŞÜNCE KURULUŞLARI FORUMU KAHİRE'DE YAPILACAK

2012 yılında yapılacak 4. İİT Üyesi Ülkeler Düşünce Kuruluşları Forumu Mısır 'ın başkenti Kahire'de yapılacak. Bakü'de iki gün süren Forum'un son gününde Irak Başbakanlığı ofisinin 5. İİT Üyesi Ülkeler Düşünce Kuruluşları Forumu'nun 21-22 Şubat 2014 tarihlerinde Irak'ın başkenti Bağdat'ta yapılması ve IPRI (Islamabad Policy Research Institute)'nın 6. İİT Üyesi Ülkeler Düşünce Kuruluşları Forumu'nun 5-6 Mart 2015'de Pakistan'ın başkenti İslamabad'da gerçekleştirilmesi kabul edildi.